

Protokoll

Prisdialogen, Samrådsmöte nummer 2 (14 juni 2019)

Närvarande:

Carl Berthammar (Olov Lindgren), Christer Forsblad (AMF Fastigheter), Johan Tjernström (Akademiska Hus), Johan Wejdmark (Fastighetsägarna Stockholm), Lars-Johan Lindberg (Riksbyggen), Mattias Sikström (Stena), Mikael Yllman (Statens Fastighetsverk), Oskar Häger (Vasakronan), Sören Svedberg (Familjebostäder), Tatu Kainulainen (Wallenstam), Lasse Pellmark (Skandia fastigheter), Christer Lindoff (SKB), Stefan Hedengren (AFA Fastigheter), Yngve green (Svenska Bostäder)

Stockholm Exergi: Niclas Åkerlund, Christer Boberg, Per Elfving, Mikael Berglöf, Hans Rudling.

1. Mötets öppnande och presentation av deltagarna

Niclas Åkerlund, som valdes till mötets ordförande, hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

2. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

3. Val av justeringsmän

Till justeringsmän valdes Christer Lindoff och Johan Tjernström.

4. Föregående mötet (bild 5-14)

Föregående möte summerades:

- *Mina sidor*: Stockholm Exergi har fått en hel del återkopplingar från kunder, idag är det ca 1500 unika användare, kontakta Stockholm Exergi vid allmänna frågor och frågor kring vidareutveckling
- *Intelligi*: En tjänst som riktar sig främst till BRF:er och som många väljer
- *Konsekvenser av ny kraftvärmebeskattning*: Med anledning av ny kraftvärmebeskattning väljer Stockholm Exergi att stänga ner den ena panna (kolpanna), i kraftvärmeverk 6, och den andra panna kommer prioritera värmeproduktion. Detta medför minskad elproduktion med ca 0,5 TWh.
- *Roadmap framåt*: 1) Utfasning av kolet kommer ske gradvis med början i år, 2) kraftvärmeanläggningen i Lövsta är nu inne i förprojekteringsfasen vilket kan ta tid, genomförandetid är tre år, planerad idrifttagning 2023
- *Fossilfri systemutveckling*: BECCS (Bio energy Carbon capture solutions) – klimatpositiv fjärrvärme - kommer diskuteras vi Klimatdialogen i höst, önskemål om att Stockholm Exergi redovisar en graf i g CO₂/kWh och inte i enbart kg CO₂

Protokoll

- *Erbjudandeportfölj 2019:* Stockholm Exergi erbjuder en basprislista (Fjärrvärme Bas) till vilken kunden kan välja olika tillval (effektval, miljöval, finansiering) och ett antal tjänster (inklusive digitala tjänster)
- *Årets översyn av antaganden:* Kostnaden med bergvärme reducerades mellan 2018 och 2019 beroende av att Stockholm Exergi ändrade sina antaganden vid beräkning av kostnader med bergvärme (avskrivningstid, metod för beräkning av elnätsabonnemang samt drift- och underhållskostnader). Skulle kostnaderna baseras på att dessa antaganden varit oförändrade skulle kostnaden med bergvärme öka på grund av bland annat ökade elpriser. (Kostnader med bergvärme baseras på elspets och inte med fjärrvärme som spets.)

Avsnittet avslutades med en fråga: Reflektioner från förra mötet?

- Nedstängningen av kraftvärmeverk 6 har varit en wake up call – belyser eleffektbristproblematiken
- Fossilfritt kontra förnyelsebart
- Det finns en brist på förståelse, bland gemeneman, kring vad effekt är för något till skillnad från energi som de flesta vet vad det är för något
- Bra med tydliggörande att kostnadsminskningen (mellan 2018 och 2019) främst beror på Stockholm Exergi ändrade antaganden och inte på att marknadspriserna har reducerats
- Prislista återspeglar vikten av effektbesparing
- Mycket fokus på effekt
- Solceller och solfångare plus batterier i alla fastigheter plus egen elproduktion. Säljer riktig grön el (additionell) till hyresgäster vilket de gillar

5. Pris 2020 och prognos (bild 15-23)

- Våra bärande principer (bild 16): Stockholm Exergi tillämpas värdebaserad prissättning som grundar sig i fem principer, vilka redovisas i Stockholm Exergi prissättningspolicy (hemsidan):
 - Alternativprissättning: Fjärrvärme ska vara konkurrenskraftigt mot alternativa uppvärmningssystem som idag bergvärme med elspets. För 20 år sedan var det olje- och pelletspanna
 - Prisstabilitet: Stockholm Exergis prisjusteringar ska vara stabila över tid och inte följa alternativa uppvärmningssystem, ibland med volatil kostnadsutveckling
 - Likabehandling: Stockholm Exergi erbjuder en basprislista med tillhörande tillval till samtliga kunder
 - Valfrihet: Stockholm Exergi erbjuder olika tillval som samtliga kunder kan välja
 - Öppenhet: Stockholm Exergi redovisas sina antaganden vid beräkning av kostnader med bergvärme och fjärrvärme på hemsidan. Stockholm Exergis deltagande i Prisdialogen är också ett exempel på öppenhet
- Kostnadsutveckling och prognos (bild 17)
 - Viktigt att beakta att redovisade kostnadsprognoser baseras på ett antal antagande
 - Sedan förra mötet har räntan gått ner något (0,4 procentenheter) och kraftpriset har ökat något (ca 1 %) vilket sammantaget ger en oförändrad kostnad med bergvärme
 - KPI är 2,2 (ökning)

Protokoll

- Nuläget visar att kostnaden med fjärrvärme är ca 3 procent lägre än bergvärme (typhus på 500 MWh), dock svårt att bedöma framtida kostnader beroende av osäkerheter kring främst elpris- och ränteutvecklingen
- Kostnadsutvecklingen har kompletterats med ett typhus på 1000 MWh där fjärrvärmekostnaden med Fjärrvärme Bas ligger i nivå med bergvärme
- Båda graferna har kompletterats med fjärrvärmekostnaden med Förskottsbetalning 60 (fast pris under 5 år)

- Aktuell prisprognos – Prisdialogen (bild 18)
 - Vid förra årets Prisdialog lämnade Stockholm Exergi en prisprognos för 2020 på 1-3 procent

- Prisändring 2020 och prognos 2021-2022 (bild 19)

Sammantaget utifrån konkurrenssituationen har Stockholm Exergi beslutat att:

 - Priset för Fjärrvärme Bas, Byggvärme och Markvärme höjs med 2,25%
 - Prisindikation:
 - o 2021: 0-2,5%
 - o 2022: 0-2,5%
 - "Räntesatsen" för tillvalet Förskottsbetalning sänks med en procentenhet
 - Översyn av prisnivå för miljötillval pågår, med anledning av avstängningen av kraftvärmeverk 6

- Preliminär prisändring 2020 (bild 20)
 - Sommarenergi priset kommer vara oförändrat i syfte att bibehålla/öka underlaget för kraftvärmeproduktionen
 - Returtemperaturavgiften kommer även vara oförändrad
 - Preliminär prishöjningen för vinterenergi och returtemperaturbonusen är 2,4 procent
 - Mot bakgrund av att konkurrenskraften varierar utifrån storlek (leveransvolym) kommer det differentierade effektpriset och effektagiften justeras olika, vilket innebär att prishöjningen för en mindre fastighet hamnar på ca 3 procent och på ca 1 procent för en större fastighet
 - Den preliminära genomsnittliga prishöjningen för de fem olika effektstegen är 2,4 procent (dock kommer prishöjningen för effektagift och effektpris att variera för att säkerställa följsamhet mellan effektstegen)
 - Prishöjningen på 2,25 procent för Fjärrvärme Bas är en genomsnittlig höjning för samtliga kunder

- Kostnadsutveckling och prognos (bild 21)
 - Vid 500 MWh är kostnaden med Fjärrvärme Bas i nivå med bergvärmekostnaden
 - Vid 1000 MWh är kostnaden med Fjärrvärme Bas högre än bergvärmekostnaden
 - *Inspektion:* "Det förefaller som ni inte följer era principer" (mot bakgrund av att kostnaden med Fjärrvärme Bas vid 1000 MWh är högre än bergvärmekostnaden). *Svar:* Om kostnadsjämförelsen istället sker utifrån Förskottsbetalning 60 är fjärrvärme konkurrenskraftigt. Vid en bergvärmeinstallation binds kapitalet under 15-20 år till

Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large 'E' and 'H' and the letters 'NR'.

Protokoll

skillnad från Förskottsbetalning 60 då effektkostnaden förskottsbetalas/binds under fem år

- Mot bakgrund av skillnaden i konkurrenskraften mellan de olika storlekarna kommer Stockholm Exergi se över möjligheten att införa ytterligare ett effektsteg, dvs fem steg blir sex steg
- Konkurrensen är svår att möta för kunder som inte värderar kapitalet
- Prisändring 2020 kyla (bild 22)
 - Priset för Fjärrkyla Bas sänks med 0,9 % där sänkningen i största möjliga mån kommer ske på vinterenergi priset, dvs på minuspriset
 - Priset för Fjärrkyla Mix lämnas oförändrat

Avsnittet avslutades med en Menti-fråga "Vad är din reflektion på prisändring och prognos framåt?". Svaren framgår av bilaga 1.

6. Utveckling av erbjudande och prisvillkor (bild 24-29)

- Den nya kraftvärmebeskattningen medför ökade kostnader för Stockholm Exergi, minskad elproduktion samt ökade CO₂-utsläpp globalt. Vad kan Stockholm Exergi göra som är bra för miljön, staden, kunderna och Stockholm Exergi?
- Stockholm Exergi håller på med utrullning av modern två-vägs kommunikation (gateways). Syftet är bland annat att, vid effektbrist, möjliggöra nedstyrning och fördelning av effekt mellan kunderna – vilket inte är möjligt idag. Vid årsskiftet kommer gateways till ca 9 000 fastigheter ha installerats
- Med gateway:en är det även möjligt för Stockholm Exergi att minska fastigheters effekttoppar (avser framförallt bostadsfastigheter och inte kommersiella fastigheter). Genom att minska effekttopparna något, vilket sker via aktiv effektstyrning, möjliggörs en ökad kraftvärmeproduktion och även att undvika att Stockholm Exergis spetsanläggningar startas upp. Den aktiva effektstyrningen kommer inte påverka inomhusklimatet eftersom fastighetens energianvändning under dygnet blir oförändrad. (Före effektstyrningen påbörjas laddas fastigheten med energi för att efter effektstyrning återladdas med energi.)
- Genom att undvika effekttoppar minskar Stockholms CO₂-utsläpp samtidigt som fastighetens miljöprestanda förbättras
- Med digitalisering av Fjärrvärme Bas (aktiv effektstyrning) kommer kunden erbjudas tre inomhussensorer och en digital plattform vilket möjliggör att:
 - Kunden erhåller bättre överblick av inomhusklimatet samt får en insyn i fastighetens värmesystem
 - Stockholm Exergi ges möjlighet att optimera produktionen vilket möjliggör mer eleffekt till Stockholm, vilket i sin tur minskar CO₂-utsläppet med ca 10 000 – 20 000 ton/år
- Stockholm Exergi är angelägen om att snabbt komma igång med aktiv effektstyrning varför prisvillkoren kommer ändras på så sätt att Stockholm Exergi erhåller rätt att utföra aktiv effektstyrning. Om kunden inte vill att Stockholm Exergi ska utföra aktiv effektstyrning kan kunden säga upp Stockholm Exergis rätt till aktiv effektstyrning
- *Inspel:* Viktigt att kunden har en förståelse för hur tekniken fungerar. Svar: Stockholm Exergi kommer hålla separata mötet för att förklara tekniken bakom aktiv effektstyrning

Protokoll

Avsnittet avslutades med en gruppdiskussion:

Fråga 1: Vad är dina tankar kring digitalisering av Fjärrvärme Bas och effektstyrning?

- Det nämns att det inte blir någon kostnadsminskning eller kostnadsökning. Vi kunder får ingen återbäring för att delta
- Det blir en komfortrisk för fastighetsägaren. Svar: Viktigt att fastighetsägaren känner en trygghet att vara med
- Ingen kick back för kunden
- Ytterst tveksamt, många fastighetsägare har egna system med referensgivare. Det är ok att Stockholm Exergi tar del av signalen från fastighetsägarens system, men inte att gå in och styra i våra system
- Tre givare är för få i antal för att ha kolla på fastighetens inomhusklimat
- Att minska effekten några timmar märks inte i nyare fastigheter är inte ett problem
- Kan vara ok för BRF:er som kan ha större nytta eftersom dom inte har egen personal eller bra styrsystem. Men i de större bestånden är det tveksamt

Fråga 2: Hur kan tillvalet kundvald dygnseffekt utvecklas för att bli mera attraktivt?

- Stort vite motverkar val av kundvald effekt
- Problem med att styra tvv, möjligt med effektvakt, inte helt okomplicerat
- Ok om Stockholm Exergi gör effektbegränsningen
- Man tar en stor risk vid dygnseffekt, bättre att jobba med timeffekter
- BRF:er är per definition inte riskbenägna. Ska vi riska att inte få värme en kall vinter?
- Att välja en lägre effekt kan bli på bekostnad av något. Kommer det bli sämre inomhusklimat?
- Bättre stöd i Mina sidor på effekthistorik

7. Vad händer härnäst? (bild 30)

- Mötesprotokoll justeras och skickas ut
- Prisändringsmodellen uppdateras och skickas in till Prisdialogen
- Stockholm Exergi erhåller besked om medlemskap i augusti
- 2020 års fjärrvärmeprognoiser redovisas på Mina sidor i september

8. Mötets avslutande

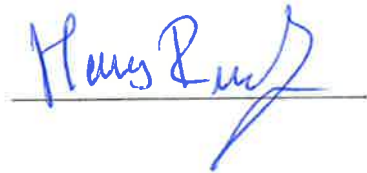
Per Elfving förklarade mötet avslutat.

Protokoll

Stockholm, 2019-06-18

Vid Protokollet

Hans Rudling (Stockholm Exergi)

Handwritten signature of Hans Rudling in blue ink, written over a horizontal line.

Justerat av

Christer Lindoff

Handwritten signature of Christer Lindoff in blue ink, written over a horizontal line.

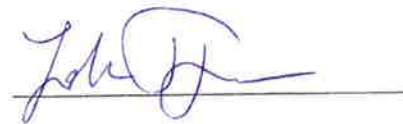
Justerat av

Niclas Åkerlund (Stockholm Exergi)

Handwritten signature of Niclas Åkerlund in blue ink, written over a horizontal line.

Justerat av

Johan Tjernström

Handwritten signature of Johan Tjernström in blue ink, written over a horizontal line.

Protokoll

BILAGA 1

Mentimeterfråga

Vad är din reflektion på prisändring och prognos framåt?

- Förväntat i storlek och omfattning
- Större höjning än förra året trots sänkt alternativkostnad (Kommentar: Förra året höjdes priset med 2,5 procent dvs högre än årets höjning på 2,25 procent)
- Effektövervakning och kontroll blir viktigare
- Ni måste hålla ner priset för att konkurrera med bergvärme annars blir bergvärme första valet
- Höjningen sticker ut i Nils Holgersson (Kommentar: Stockholm Exergi prissätter utifrån konkurrenssituationen)
- I nivå med förväntad ändring
- Överväg förskottsbetalning
- Priset för de större anläggningarna står ut och prismodellen måste ses över
- Förväntad nivå
- Bra och lyhört att visa hur prisförändringen slår på fastigheter med olika stora behov
- Geoenergi blir mer intressant
- Något högre höjning än förväntat. Bostadsföretagen missgynnas på effekttaxan
- Jobbigt för mindre anläggningar
- Boverket gynnar geoenergilösningar – vissa ändringar har genomförts dock inte tillräckligt för att bibehålla konkurrensneutralitet mellan olika uppvärmningssystem

Four handwritten signatures in blue ink are located in the bottom right corner of the page. The signatures are arranged in two columns and two rows. The top-left signature is a stylized 'L', the top-right is 'H', the bottom-left is 'S', and the bottom-right is 'HA'.

